

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. II. Vtrùm Forma sit tota quidditas compositi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

14 Aduerte præterea, formam dicere ordinem & respectum transcendentelem ad materiam, sicut è contratio diximus supra de materiâ respectu formæ: & ratio est, quia hoc quod est posse actuare materiam, est quid essentiale formæ, sicut materiâ posse recipere formam quod deficeret deficiente materiâ; sicut etiam in materiâ deficeret, posse recipere formam, si forma esset impossibilis, unde & forma à materiâ, & materiâ à formâ in esse possibili essentialiter dependent. Sed de hoc fusiùs infra Disputatione VII. de Causis agendum erit.

Aduerte Tertio, formam non habere diuersum respectum ad totum compositum ab eo, quem habet ad materiam & vnionem, idem intellige è contrario de materiâ: ratio est, quia in composito nihil aliud est præter materiam, vnionem & formam; sed forma non respicit se ipsam, ergo solum potest respicere materiam & vnionem.

15 Aduerte Quarto, formam non actuare, aut vniri cum materiâ, mediâ aliquâ potentiâ accidentali, quod probatur eisdem rationibus, quibus supra Disputatione II. Sect. 3. de materiâ primâ idem ostendi: videantur ibi, est enim eadem prorsus difficultas.

Sed obieciens, ad probandum non esse possibilem formam substantialem materiâ: Quia proprium est accidentis dependere à subiecto, sed forma materialis dependet ab illo, ergo non potest esse substantialis. Respondeo, negando Maiorem, quia differentia accidentis à substantiâ, non consistit in dependentiâ vel in independentiâ à subiecto, sed in eo quod constituat totum per se vel per accidens. Quid autem hoc sit, non est in præsentî explicandum, sed in Metaphysicâ, cum de differentiâ substantiæ ab accidenti egerimus.

SECTIO II.

Utrum Forma sit tota quidditas compositi.

16 Ex dictis præcedenti Disputatione videbatur omnino certum, formam substantialem non esse totam essentiam compositi, quia hoc coalescit etiam ex materiâ, vt ex alterâ comparte; unde sine illâ nequit saluari tota essentia compositi, quod non distinguitur, à partibus vnitis inter se. Quia tamen nonnulli dixerunt, solam formam esse quidditatem compositi, materiam autem solum esse quasi vehiculum illius, oportet nunc eorum argumenta opinionemque confutare.

Primo arguunt: Quia homo (idem est de aliis viuientibus) vi caloris naturalis amittit continuò plures partes materiæ, & alias nouas acquirit, potestque contingere vt post multos annos nihil materiæ primæ maneat in homine eius quam initio habuit, & tamen manet idem homo; ergo materia prima non constituit formaliter hominem, alioquin eâ mutata mutaretur etiam homo.

17 Hoc argumentum eodem modo probat, non esse de constitutione equi formam equi, quia per diminutionem & corruptionem factam vi caloris naturalis, non solum deperditur pars

materiæ, sed etiam pars formæ dependentis à parte materiæ deperditur. Respondeo igitur, Physicè loquendo non manere eundem numero hominem, nec eundem numero equum, post multos annos, qui antea erat, vt conuincit ratio facta: moraliter tamen dicitur, esse idem numero, quia pars quæ additur de nouo, est eiusdem speciei cum præcedenti, nec differentia percipitur, ideoque semper vulgariter idem reputatur; sicut etiam dici solet idem fluius qui modò defluit, ac qui heri, & nihilominus Physicè neque vnâ fortè guttam aquæ habet hodie eandem numero quam heri habuit.

Secundo arguunt: Quia fides docet, resurre- 18 cturos eisdem numero homines qui modò viuunt, & tamen non poterunt resurgere semper cum eadem numero materiâ, quam habuerunt, quia hæc aliquando fuit in pluribus hominibus successiue; ergo materia non est de constitutione hominis. Durandus in 4. distinctione 44. quæstione 3. dixit (vt hanc difficultatem solueret) esse quidem de essentiâ compositi materiâ primam, non tamen potiùs hanc quàm illam; quia cum materia accipiat esse hanc ab hac formâ, inde fit vt si hæc forma sit eadem, materia etiâ eadem perseueret. Nonnulli impugnant Durandum, quia in ipsis terminis videtur inuolueri contradictionem, dum ex vnâ parte docet materiam reddi hanc ab hac formâ, & ex aliâ docet, compositum manere idem, siue sit hæc siue illa materia; quo iam videtur admittit, etiam manente eadem formâ posse esse diuersas materias, quod est contra ipsum. Hæc impugnatio non 19 eum vrget; quia ipse non admittit, sub eadem formâ posse esse hanc vel illam materiam, sed solum sub diuersis formis: ait enim materiam, quæ modò est v.g. sub formâ canis, ideoque est diuersa, licet ratione ipsius formæ, ab eâ materiâ quæ est sub formâ equi; si tamen poneretur in ipso equo, futuram eandem numero cum eâ quam modò habet equus, in quo sibi non contradicit.

Melius ergo impugnatur: Quia distinctio non potest alicui rei provenire ab alio à se distincto, etiam solâ ratione, & multò minùs realiter, vt ostendi Disputatione IV. Logicâ, numero 11. & Disputatione I. Metaphysicâ, à nu. 51. Impugnatur præterea, quia post mortem hominis manet idem corpus numero quod fuerat viuum, & non manet eadem ibi numero forma, ergo materia non accipit à formâ esse hanc numero. Tandem, 20 quia si hæc materia, quam ego modò habeo, est distincta numero ab eâ quam habet Petrus, ergo dicit negationem illius in suo conceptu: ergo licet vtrique ponatur sub eadem formâ, manebit distincta, alioquin dicendum esset, materiam manus hominis esse eandem numero cum materiâ capitis, quia sunt sub eadem formâ, quod ridiculum est. Sequela est certa in sententiâ Durandi, eius absurditas oculis cernitur: nam materiæ manus & pedis conueniunt contradictoriâ prædicatâ, scilicet moueri & non moueri, tangi & non tangi, &c. ergo non sunt eadem indiuisibilis entitas. Deinde etiam sequitur, non habere hominem in ætate virili plus materiæ, quàm habuit in infantiâ, quia cum habeat eandem numero animam, nec maiorem nec minorem, debet etiam in sententiâ Durandi eandem numero habere materiam; quæ omnia valde absurda sunt.

Magister

21 Magister in 2. distinct. 30. ut argumentum supra facto responderet, asseruit, solam eam materiam ad essentiam cuiusque hominis pertinere, quam habuit in instanti generationis, & cum hac dicit surrecturos omnes homines. Sed contra Primò, quia non soluit adhuc difficultatem; potest enim contingere, ut in diuersis temporibus duo homines in eadem numero materiâ generentur, tunc autem non possit uterque resurgere cum materiâ quam habuit in instanti conceptionis; ecce ergo totam argumenti difficultatem adhuc urgentem. Contra Secundò, quia negari nequit, constitui hominem totâ eâ materiâ quam habet vnitam cum animâ rationali eo tempore quo de illo loquimur, hodie eâ quam hodie habet, & cras illâ quam cras habebit; neque enim negari potest, hominem procreari statuat in suo conceptu dicere totam materiam quam habet, alioquin dici posset, signando illam materiam exiguum quam initio habuit, *solum hoc est totus hic homo*, quod est aperte falsum.

22 In primis ergo censeo, argumentum supra factum non tam impugnare constitutionem hominis ex materiâ primâ, quam veritatem Catholicam de resurrectione hominum cum iisdem corporibus quæ habuerunt: quia siue materia sit de constitutione hominis, siue non, certum est, homines cum illâ surrecturos, iuxta illud Iobi, *Et in carne meâ videbo Deum, quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspiciuntur sunt, & non alius*; ergo difficultas è loco Scripturæ petita non soluitur negando, materiam esse de constitutione hominis. Igitur respondeo, Deum ita suâ providentiâ ordinaturum res, ut quilibet resurgat, licet non cum omni & eadem materiâ, quam habuit, quia id est impossibile propter argumentum factum, cum magnâ tamen parte illius, reliquæ autem partes ex aliâ materiâ suppleantur. Et hoc sufficit ad veritatem illius propositionis, *in carne meâ*, &c. quæ debet intelligi solum moraliter, ad modum quo supra diximus dici eundem hominem infantem & senem, etiamsi fortè dum senex est nihil habeat materiæ quam habuit infans, quod adhuc multò minus est, quam si haberet partem aliquam.

Sed rogabis, utrùm ea materia, cum quâ resurgat homo, futura sit eadem quam habuit homo in instanti mortis, an quam habuit in instanti conceptionis. Respondeo, congruentius esse, ut sit eadem quam habuit in instanti mortis: sicut enim quisque damnatur vel beatur solum iuxta statum quem habuit in morte, ita etiam debet damnari vel beari suo modo materia quam habuit in instanti mortis, ergo cum illâ debet quoque resurgere. Hac de re fusiùs Theologi, hæc nobis sufficiant.

SECTIO III.

Quomodo Forma in materiâ præexistat.

24 NON defuere, qui eò quòd ex nihilo nihil sit, putauerint nullam formam substantialem de nouo produci, sed omnes à principio creationis materiâ in ipsâ præexistisse. Hæc doctrina est improbabilis, tum quia essent de facto in qualibet materiâ infinita formæ, quæ possunt ab illâ educi, quod est impossibile; tum quia est de Fi-

de, produci de nouo in instanti generationis animam rationalem; vnde consequenter sequitur, etiam produci de nouo eius vnionem, quæ non potest esse sine animâ rationali. Ecce ergo vnionem productam de nouo ex materiâ, & ex animâ rationali, cum tamen nihil illius vnionis esset antea in materiâ. Redit ergo totum argumentum. Præterea negari nullo modo potest, multa produci de nouo, siue substantialia siue accidentalia: alioquin cur ferrum, si nihil noui haberet in se, appareret diuersum dum est candens, quam dum est in suo statu connaturali? cur aer 25 de nouo, accedente candelâ vel sole, illuminatur, vbi ea lux antea includebatur? vbi in stupâ vel candelâ latibula reperiuntur, in quibus flammæ igneæ recludantur semper, nec tamen noceant stupæ nec candelæ? Quis ergo negare poterit, ea omnia de nouo produci? In eis autem contra totum tuum argumentum instatur, vnde scilicet illæ partes producantur, debet enim fieri ex nihilo sui.

Alij Secundò docuere, omnes formas substantiales à Deo solo produci, accidentales verò etiam à causis secundis. Sed contra, quia in accidentalibus manet ea difficultas, quâ scilicet ratione possint produci ex nihilo sui, v. g. quâ ratione actus voluntatis malus vel bonus, qui hodie producitur à Petro, cum nihil illius antea fuerit in Petro, poterit nunc de nouo produci.

Tertiò alij dixerunt, formas præexistisse in materiâ secundum aliquid sui; quare quando producantur ab agente naturali, non producantur ex nihilo. Hi Auctores ad scopulos utriusque præcedentis sententiæ alliduntur. In primis enim ponunt de facto infinitas partes formæ in qualibet materiâ: deinde manet eadem difficultas in illis partibus quæ de nouo producantur; nam illæ adæquatè sunt distinctæ à præexistentibus, ideoque illæ ex nihilo sui producantur. Denique quia forma substantialis est indiuisibilis essentialiter, licet integraliter partes habeat si materialis sit, vnde si præcedit secundum aliquid sui, secundum se totam essentialiter præcedat necessum est; & consequenter simul lignum erit formaliter ignis, lignum, terra, aqua, brutum, planta, &c. quod est ridiculum.

Igitur respondendum est cum communi Philosophorum, illud Axioma, *ex nihilo nihil fit*, intelligendum esse ex nullo subiecto, id est, agentia naturalia non posse aliquid producere nisi in subiecto, eò quòd non habeant virtutem creandi, de quo fusiùs infra. Formæ ergo substantiales rectè possunt produci ab agente naturali, etsi nihil antea ipsarum præexistisset in materiâ; ideoque non fiunt ex nihilo sui, quia non producantur extra subiectum, aut independentem ab illo.

Aduerte, eos qui dicunt, formas substantiales materiales omnes creari, quia ex nihilo sui producantur, quos refutant Suarez & Hurtadus, solum in nomine communi à verâ sententiâ discedere, dum *ex nihilo*, quod in definitione creationis ponitur, non ad negandam eis formis dependentiam ab omni subiecto, sed ad ostendendum, nihil formarum in subiecto præexistisse (prout nos docuimus) applicuerunt: qui ideo 28 refutandi primò, quòd eâ voce non in receptâ sed in fictâ ab ipsis significatione vtiuntur; secundò,

A a

dò,